

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 117/24

Λουξεμβούργο, 29 Ιουλίου 2024

Απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-202/24 | [Alchaster] ¹

Εντάλματα σύλληψης εκδιδόμενα από το Ηνωμένο Βασίλειο: το Δικαστήριο αποσαφηνίζει τους όρους υπό τους οποίους μπορούν να εκτελούνται στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Μετά την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η εκτέλεση εντός της Ένωσης των ενταλμάτων σύλληψης που εκδίδονται από το Ηνωμένο Βασίλειο διέπεται από τη Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας (ΣΕΣ) μεταξύ της Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου. Το Δικαστήριο κρίνει ότι οι δικαστικές αρχές των κρατών μελών από τις οποίες ζητείται η εκτέλεση τέτοιου εντάλματος πρέπει να προβαίνουν σε αυτοτελή εξέταση του κινδύνου παραβίασης του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όταν το ενδιαφερόμενο πρόσωπο προβάλλει την ύπαρξη τέτοιου κινδύνου σε περίπτωση παράδοσής του στο Ηνωμένο Βασίλειο. Ο προβλεπόμενος από τη ΣΕΣ μηχανισμός παράδοσης διαφέρει από εκείνον που προβλέπεται στην απόφαση-πλαίσιο για τα ευρωπαϊκά εντάλματα σύλληψης.

Η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας (ΣΕΣ) ² που συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ηνωμένου Βασιλείου για τη ρύθμιση των σχέσεων τους μετά το Brexit προβλέπει, μεταξύ άλλων, δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις βασιζόμενη σε μηχανισμό παράδοσης κατόπιν εντάλματος σύλληψης.

Ένας δικαστής του πρωτοδικείου της Βόρειας Ιρλανδίας (Ηνωμένο Βασίλειο) εξέδωσε τέσσερα εντάλματα σύλληψης κατά προσώπου ύποπτου για την τέλεση εγκλημάτων συνδεδεμένων με την τρομοκρατία. Με την αίτησή του αναιρέσεως ενώπιον του Ανωτάτου Δικαστηρίου της Ιρλανδίας, ο ενδιαφερόμενος υποστήριξε ότι η παράδοσή του θα αντέβαινε στην αρχή nullum crimen nulla poena sine lege λόγω δυσμενούς τροποποίησης των κανόνων της υφ' όρον απόλυσης στην οποία προέβη το Ηνωμένο Βασίλειο μετά τη φερόμενη τέλεση των επίμαχων εγκλημάτων.

Το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας επισημαίνει ότι το Ανώτατο Δικαστήριο του Ηνωμένου Βασιλείου έχει ήδη αποφανθεί ότι οι κανόνες αυτοί είναι συμβατοί με τη Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) ³ και ότι, στο πλαίσιο αυτό, το ίδιο το Ανώτατο Δικαστήριο της Ιρλανδίας έχει ήδη απορρίψει το επιχείρημα του ενδιαφερομένου σχετικά με κίνδυνο παραβίασης της ΕΣΔΑ. Διερωτώμενο αν το ίδιο συμπέρασμα μπορεί να συναχθεί υπό το πρίσμα της αρχής nullum crimen nulla poena sine lege, η οποία κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης) ⁴, υπέβαλε σχετικό ερώτημα στο Δικαστήριο.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο αποσαφηνίζει τον ρόλο που πρέπει να διαδραματίζει η δικαστική αρχή εκτέλεσης κράτους μέλους στην περίπτωση κατά την οποία πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ένταλμα σύλληψης που στηρίζεται στη ΣΕΣ επικαλείται κίνδυνο παραβίασης της αρχής nullum crimen nulla poena sine lege σε περίπτωση παράδοσής του στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι η εν λόγω δικαστική αρχή εκτέλεσης πρέπει να προβαίνει σε αυτοτελή εξέταση του κινδύνου αυτού υπό το πρίσμα του Χάρτη, ακόμη και αν έχει ήδη αποκλειστεί ο κίνδυνος παραβίασης της ΕΣΔΑ.

Η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να αρνηθεί την εκτέλεση του εντάλματος σύλληψης μόνον εάν, αφού έχει ζητήσει συμπληρωματικές πληροφορίες και εγγυήσεις από τη δικαστική αρχή έκδοσης του εντάλματος, διαθέτει αντικειμενικά, αξιόπιστα, ακριβή και δεόντως επικαιροποιημένα στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι υφίσταται πραγματικός κίνδυνος επιβολής βαρύτερης ποινής από την αρχικώς επαπειλούμενη κατά την ημερομηνία τέλεσης της αξιόποινης πράξης.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει κατ' αρχάς ότι **η απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης⁵ δεν διέπει την εκτέλεση των ενταλμάτων σύλληψης που εκδίδονται από το Ηνωμένο Βασίλειο μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου που ορίζεται στη συμφωνία αποχώρησης⁶. Από την ημερομηνία αυτή, η εκτέλεση των εν λόγω ενταλμάτων διέπεται από τη ΣΕΣ.** Κατ' εφαρμογήν της τελευταίας αυτής συμφωνίας, ένα κράτος μέλος μπορεί να αρνηθεί την εκτέλεση τέτοιου εντάλματος σύλληψης μόνο για λόγους που απορρέουν από την εν λόγω συμφωνία. Στο πλαίσιο αυτό, όταν εκδίδουν απόφαση παράδοσης προσώπου στο Ηνωμένο Βασίλειο βάσει της ΣΕΣ, οι δικαστικές αρχές εκτέλεσης των κρατών μελών υποχρεούνται να διασφαλίζουν τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη.

Το Δικαστήριο επισημαίνει συναφώς ότι το απλουστευμένο και αποτελεσματικό σύστημα παράδοσης καταδικασθέντων ή υπόπτων, το οποίο θεσπίστηκε με την απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, στηρίζεται στον υψηλό βαθμό **εμπιστοσύνης** που πρέπει να υπάρχει **μεταξύ των κρατών μελών**, καθώς και στην **αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης**. Η αρχή αυτή αποτελεί τον «ακρογωνιαίο λίθο» της δικαστικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών σε ποινικές υποθέσεις. Πρόκειται για μια ιδιαιτερότητα των σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών, η οποία εδράζεται στη θεμελιώδη παραδοχή ότι κάθε κράτος μέλος αποδέχεται από κοινού με τα λοιπά κράτη μέλη ένα σύνολο **κοινών αξιών επί των οποίων στηρίζεται η Ένωση**, αναγνωρίζει δε ότι και τα λοιπά κράτη μέλη το αποδέχονται από κοινού με αυτό.

Ανάλογο επίπεδο εμπιστοσύνης μπορεί να επιτευχθεί και με διεθνείς συμφωνίες μεταξύ των κρατών μελών και ορισμένων τρίτων χωρών που διατηρούν προνομιακές σχέσεις με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, **η ΣΕΣ δεν δημιουργεί τέτοιες προνομιακές σχέσεις μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά μείζονα λόγο διότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανήκει στον ευρωπαϊκό χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα.** Επιπλέον, ο μηχανισμός παράδοσης που προβλέπει η Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας διαφέρει ουσιωδώς, ως προς ορισμένες πτυχές, από τον μηχανισμό που διέπεται από την απόφαση-πλαίσιο για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης.

Στο πλαίσιο αυτό, όταν ο εκζητούμενος επικαλείται κίνδυνο προσβολής θεμελιώδους δικαιώματος που κατοχυρώνεται στον Χάρτη, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να εξετάζει το σύνολο των κρίσιμων στοιχείων για την αξιολόγηση της κατάστασης στην οποία αναμένεται να περιέλθει το πρόσωπο αυτό σε περίπτωση παράδοσής του στο Ηνωμένο Βασίλειο. Τούτο προϋποθέτει, σε αντίθεση με την εξέταση σε δύο στάδια⁷ που επιβάλλεται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, ότι λαμβάνονται συγχρόνως υπόψη τόσο οι κανόνες και οι πρακτικές που εφαρμόζονται εν γένει στη χώρα αυτή όσο και, ελλείψει εφαρμογής των αρχών της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αναγνώρισης, οι ιδιαιτερότητες της ατομικής κατάστασης του εκζητούμενου.

Τέλος, όσον αφορά την τροποποίηση των κανόνων της υφ' όρον απόλυσης, το Δικαστήριο κρίνει ότι ένα μέτρο σχετικό με την εκτέλεση ποινής είναι ασύμβατο με τον Χάρτη μόνον αν συνεπάγεται μεταβολή του πραγματικού περιεχομένου της ποινής που προβλέπεται κατά την ημερομηνία διάπραξης του επίμαχου εγκλήματος, με αποτέλεσμα την επιβολή βαρύτερης ποινής από την αρχικώς επαπειλούμενη.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα

εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο και, εφόσον υπάρχει, η σύνοψη](#) της απόφασης είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της απόφασης διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106

Ακολουθήστε μας!

¹ Η ονομασία που έχει δοθεί στην παρούσα υπόθεση είναι πλασματική. Δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό όνομα κανενός διαδίκου.

² [Συμφωνία εμπορίου και συνεργασίας](#) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, αφενός, και του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας, αφετέρου.

³ [Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου](#), όπως τροποποιήθηκε με τα πρωτόκολλα αριθ. 11 και 14 και συμπληρώθηκε με το πρόσθετο πρωτόκολλο και τα πρωτόκολλα αριθ. 4, 6, 7, 12, 13 και 16.

⁴ [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#).

⁵ [Απόφαση-πλαίσιο 2002/584, της 13ης Ιουνίου 2002, για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης](#) μεταξύ των κρατών μελών, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση-πλαίσιο 2009/299/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 (στο εξής: απόφαση-πλαίσιο).

⁶ [Συμφωνία για την αποχώρηση](#) του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας.

⁷ Όσον αφορά ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει, σε πρώτο στάδιο, να καθορίσει αν υφίστανται στοιχεία που να αποδεικνύουν την ύπαρξη πραγματικού κινδύνου προσβολής, στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος, κρίσιμου θεμελιώδους δικαιώματος είτε λόγω συστημικών ή γενικευμένων πλημμελειών είτε λόγω πλημμελειών που επηρεάζουν ειδικότερα μια ομάδα προσώπων δυνάμενη να προσδιοριστεί αντικειμενικά. Σε δεύτερο στάδιο, η δικαστική αρχή εκτέλεσης οφείλει να ελέγξει, συγκεκριμένα και επακριβώς, σε ποιο βαθμό οι πλημμέλειες που διαπιστώθηκαν κατά το πρώτο στάδιο είναι ικανές να επηρεάσουν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και αν, λαμβανομένης υπόψη της προσωπικής του κατάστασης, υπάρχουν σοβαροί και αποδεδειγμένοι λόγοι να θεωρηθεί ότι το πρόσωπο αυτό θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο προσβολής κρίσιμου θεμελιώδους δικαιώματος σε περίπτωση παράδοσής του στο κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος. Η απαίτηση να διαπιστωθεί η ύπαρξη γενικευμένων πλημμελειών, για να μπορέσει εν συνεχεία να ελεγχθεί, συγκεκριμένα και επακριβώς, αν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου έχει εκδοθεί ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης θα διατρέξει πραγματικό κίνδυνο προσβολής θεμελιώδους δικαιώματος έχει ως σκοπό να αποτρέψει τη δυνατότητα διενέργειας τέτοιου ελέγχου πέραν εξαιρετικών περιπτώσεων. Επομένως, αποτελεί συνέπεια του τεκμηρίου το οποίο απορρέει από την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αφορά τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων από το κράτος μέλος έκδοσης του εντάλματος.